

ČESTO POSTAVLJENA PITANJA

ZAKON O VODNIM USLUGAMA („Narodne novine“, broj 66/19.)

1. Člankom 92. Zakona o vodnim uslugama definirano je:

(1) Društvo preuzimatelj dužno je ishoditi rješenje iz članka 16. stavka 5. ovoga Zakona u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu uredbe iz članka 7. stavka 6. ovoga Zakona,

(2) Rješenje iz članka 16. stavka 5. ovoga Zakona izdaje se:

- kada odluku o pripajanju donese većina postojećih javnih isporučitelja vodnih usluga na uslužnom području i

- kad se pripajanje iz podstavka 1 ovoga stavka upiše u sudski registar.

(4) Jedinствeni javni isporučitelj vodnih usluga počinje pružati vodne usluge na cijelom uslužnom području na dan označen u rješenju iz članka 16. stavka 5. ovoga Zakona.

(5) Jedinствeni javni isporučitelj vodnih usluga počinje izdavati račune za vodne usluge u roku od mjesec dana od početka pružanja vodnih usluga.

Pitanje: S obzirom da je rok za ishodenje privremenog rješenja 15. travnja 2024., a u prethodno navedenoj odredbi se navodi da jedinstveni javni isporučitelj počinje pružati vodne usluge na dan označen na rješenju, molimo obrazloženje možemo li usluge pružati i naplaćivati nakon pripajanja, a prije donošenja privremenog rješenja s obzirom da pripojeno Društvo više neće zasebno postojati?

Cilj Zakona o vodnim uslugama je da se svi postojeći isporučitelji vodnih usluga na uslužnom području pripoje društvu preuzimatelju (**potpuno pripajanje**) i dobiju privremeno rješenje o ispunjavanju posebnih uvjeta za početak poslovanja po jedinstvenom javnom isporučitelju vodnih usluga (članak 16. stavak 5. Zakona o vodnim uslugama).

Međutim, privremeno rješenje može se ishoditi i kad odluku o pripajanju donese većina postojećih javnih isporučitelja vodnih usluga na uslužnom području i kad se to pripajanje upiše u sudski registar (**nepotpuno pripajanje** iz članka 92. stavka 2. i 3. Zakona o vodnim uslugama). Smatra se da većina postoji:

- ako društvo preuzimatelj i pripojena društva čine običnu većinu broja postojećih javnih isporučitelja ili

- ako društvo preuzimatelj i pripojena društva isporučuju najmanje 51% vode za ljudsku potrošnju

- ako društvo preuzimatelj samo isporučuje najmanje 51% vode za ljudsku potrošnju na uslužnom području, većina postoji kada se društvu preuzimatelju pripoji najmanje jedan postojeći isporučitelj na uslužnom području, gdje je to primjenjivo.

U oba slučaja prestaje pravni subjektivitet pripojenih društava na dan njegovog brisanja iz sudskog registra, a taj trenutak prethodi danu izvršnosti privremenog rješenja uz dodatnih 30 dana od početka pružanja usluge (članak 92. stavka 5. Zakona o vodnim uslugama).

Jedinstveni javni isporučitelj vodnih usluga počinje egzistirati izvršnošću privremenog rješenja i samo u slučaju potpunog pripajanja. Sve do tada, društvo nastalo nepotpunim pripajanjem je u statusu društva preuzimatelja. Zakon o vodnim uslugama nije propisao kako i do kada društvo preuzimatelj izdaje račune za vodne usluge. To se tumači putem primjene pravno-logičkih zaključaka. U konkretnom slučaju brisanjem pripojenog društva iz sudskog registra društvo preuzimatelj može slobodno izdavati račune na cijelom području pružanja usluge (svom izvornom području isporuke i područjima isporuke pripojenih društava), nakon upisa pripajanja bilo kojeg pripojenog društva u sudski registar.

ČESTO POSTAVLJENA PITANJA

Međutim, u trenutku potpunog pripajanja i nakon isteka roka od 30 dana nakon izvršnosti privremenog rješenja izdanog potpuno pripojenom društvu, društvo preuzimatelj će izdavati račune za vodne usluge na cjelokupnom uslužnom području, u skladu s člankom 92. stavkom 5. Zakona o vodnim uslugama, ali sada u pravnom statusu – jedinstvenog javnog isporučitelja vodnih usluga.

2. Ukoliko se svi drugi uvjeti za izdavanje rješenja o ispunjenju posebnih uvjeta za učinkovito poslovanje ispune prije uspostave sustava osposobljavanja hoće li se moći ishoditi rješenje?

Isporučitelji vodnih usluga imaju zakonski rok od 9 mjeseci nakon stupanja na snagu Uredbe o uslužnim područjima, što se podudara s rokom za ishodaenje privremenog rješenja (članak 92. stavak 1. Zakona o vodnim uslugama). Privremeno rješenje izdaje se na rok od 2 godine. Nakon toga teče rok od 18 mjeseci za ishodaenje trajne licence (članak 92. stavak 6. Zakona o vodnim uslugama), u kojem se isporučitelji koji imaju privremeno rješenje pripremaju i dokazuju ispunjenost uvjeta. Za izdavanje trajnog rješenja ne postoji Zakonom ili Uredbom postavljeni rok, što znači da se izdaje na neodređeno vrijeme.

Uvjeti iz članka 6. stavka 1. točka 1. do 4. i 6. Uredbe o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti vodnih usluga („Narodne novine“, broj 70/23.), a koji se odnose na ispunjenost ključnih pokazatelja poslovanja (KPP) iz sustava vrednovanja učinkovitosti poslovanja (*benchmarking*) uspostavljeni su na donjim pragovima smjernicom Vijeća za vodne usluge iz članka 6. stavka 2. iste Uredbe.

Razlozi su sljedeći:

- a) U rokovima 9 + 18 mjeseci vrijednosti KPP neće biti poznati. Potrebno je da prođe bar jedan trogodišnji ili četverogodišnji ciklus mjerenja učinkovitosti poslovanja, da se utvrde polazne vrijednosti KPP i odrede više vrijednosti KPP, kao ciljane vrijednosti da bi se njihov prag i kvaliteta podigla.
- b) Trajno rješenje će se izdati na nižim pragovima, s obvezom isporučitelja da se usklađuje s pragovima KPP, u narednom ciklusu, kako se isti budu s vremenom podizali.
- c) Sve nesukladnosti s trajnom licencom provjeravat će se kroz odredbe iz članka 17. Zakona o vodnim uslugama (Praćenje ispunjavanja općih i posebnih uvjeta za obavljanje djelatnosti vodnih usluga) i članka 18. Zakona o vodnim uslugama (Prestanak postojanja općih i posebnih uvjeta za obavljanje djelatnosti vodnih usluga).

Uvjet iz članka 6. stavka 1. točka 5. Uredbe o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti vodnih usluga (uspostava povjerenstva za reklamacije potrošača) mora biti zadovoljen pri izdavanju trajnog rješenja.

Uvjet iz članka 6. stavka 1. točka 7. Uredbe o posebnim uvjetima za obavljanje djelatnosti vodnih usluga (obveza trajnog stručnog osposobljavanja zaposlenika) neće moći biti zadovoljen pri izdavanju trajne licence, jer će njegova uspostava zahtijevati usklađenje s prvim ciklusom *benchmarkinga*. Isporučitelj će trajnim rješenjem biti obvezan uskladiti svoje postupanje s ovom obvezom. Nakon što se uspostavi sustav osposobljavanja, isporučitelj ima rok od 1 godine da podnese dokaz - potvrdu o trajnom stručnom osposobljavanju zaposlenika, u skladu s člankom 10. stavkom 1. točkom 3. Uredbe.

ČESTO POSTAVLJENA PITANJA

3. Postoji li poseban obrazac ili se zahtjev za izdavanje rješenja o ispunjenju općih i posebnih uvjeta predaje u slobodnoj formi?

Zahtjev za izdavanje rješenja iz članka 16. stavka 5. i rješenja iz članka 16. stavka 6. Zakona o vodnim uslugama podnosi se u slobodnoj formi, uz navode o ispunjenju općih i posebnih uvjeta te navođenjem dokaza kojim se to ispunjenje potvrđuje.

4. Člankom 33. Zakona o vodnim uslugama definirana je granica zaduživanja javnih isporučitelja vodnih usluga. Smatraju li se pod pojmom „sva zaduženja“ isključivo krediti ili i obveze prema dobavljačima? Ulaze li oni u izračun „odgođeni prihodi“?

Pojam zaduženja/zaduživanja ne uređuju Zakon o računovodstvu, Međunarodni računovodstveni standardi niti Hrvatski standardi financijskog izvještavanja. Pojam zaduženja/zaduživanja ne uređuje ni Zakon o vodnim uslugama.

U smislu zakonske definicije očito je riječ o pravnoj praznini koja se može popuniti zakonskom analogijom iz zakona koji uređuje zaduženje/zaduživanje. Jedini propis koji izričito daje pojam zaduživanje je Zakon o proračunu, koji u članku 4. točki 61. normira: „zaduživanje je uzimanje kredita, zajma i/ili izdavanje vrijednosnih papira.“ I ništa drugo izvan toga.

5. Člankom 34. Zakona o vodnim uslugama definirano je da se dobit koristi isključivo za razvoj djelatnosti vodnih usluga, ali isporučitelj je dužan najprije pokriti gubitak ukoliko ga ima. Smatra li se da se dobit koristi za razvoj nakon pokrića eventualnih gubitaka?

Da, dobit se koristi isključivo za obavljanje i razvoj djelatnosti vodnih usluga.

6. Obzirom na vremenski odmak integracije isporučitelja vodnih usluga, primjenjuje li se i dalje članak 88. stavak 6. Zakona o vodnim uslugama odnosno uzimaju li se podaci s datumom 31. prosinca 2018. godine?

Prema našim spoznajama, različiti trgovački sudovi primjenjuju različita pravila o tome na temelju kojih se financijskih izvještaja provodi pripajanje. Izvjesno je da bi to morali biti vremenski najnoviji revidirani financijski izvještaji (revidirani za potrebe pripajanja, što znači da se ne moraju poklapati s krajem kalendarske godine). Neki trgovački sudovi primjenjuju, pravno pravilo iz članka 331. stavka 2. Zakona o trgovačkim društvima, koje glasi: „(2) Sud može upisati u sudski registar odluku o povećanju temeljnoga kapitala ako su financijska izvješća na temelju kojih je ona donesena sastavljena najviše osam mjeseci prije podnošenja prijave (...)“ Iako se ova odredba odnosi na povećanje temeljnog kapitala, pojedini trgovački sudovi je primjenjuju zakonskom analogijom, kao pravno pravilo, i na postupke pripajanja.

Stoga je bitno da se prvo raspitate kod svog mjesno nadležnog trgovačkog suda, koji datum sastavljanja financijskih izvještaja, prihvaćaju kao mjerodavan za postupak pripajanja (financijski izvještaji mjerodavni za registraciju– FIMR).

Pripajanje se, dakle provodi na temelju financijskih izvještaja mjerodavnih za registraciju (FIMR).

Prije toga sastavit ćete izračun poslovnih udjela na temelju financijskih izvještaja na dan 31. prosinca 2018. i na temelju kojeg se dobiju odgovarajući postotci odnosno udjeli. Te postotke treba primijeniti na podatke iz financijskih izvještaja mjerodavnih za registraciju.

ČESTO POSTAVLJENA PITANJA

Bilo bi poželjno i pravično da se u ugovoru o pripajanju utvrdi (**deklaratorna odredba**) koliko bi iznosili poslovni udjeli izračunati prema Zakonu o trgovačkim društvima i prema temeljnom kapitalu iz financijskih izvještaja mjerodavnih za registraciju (FIMR).

Nakon toga u ugovor o pripajanju nužno je unijeti odredbu da se „radi usklađenja s člankom 88. stavak 6. Zakona o vodnim uslugama poslovni udjeli određuju (**konstitutivna odredba**) prema stanju kapitala i rezervi na dan 31. prosinca 2018. kako slijedi:“ S takvim poslovnim udjelima ćete se upisati u sudski registar.

Ako su temeljni financijski izvještaji nakon 31. prosinca 2018. po tadašnjim revizijama ocjenjeni tako da daju „istinit i fer prikaz financijskog položaja i uspješnosti poslovanja te prikaz novčanih tokova u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja“, bilo bi pravično i poželjno da u ugovoru o pripajanju uredite i obvezu naknadnog (npr. ne prije tri mjeseca nakon registracije prema konstitutivnoj odredbi) utvrđenja poslovnih udjela u skladu s deklaratornom odredbom.

7. Na koji način, sukladno članku 83. stavku 1. točki 20. Zakona o vodnim uslugama isporučitelj vodnih usluga treba uskladiti odluku o cijeni vodnih usluga s pravnim učinkom na sve korisnike?

Ta je odredba posljedica članka 43. stavka 4. Zakona o vodnim uslugama, koji određuje pravnu narav odluke o cijeni vodnih usluga.

„(4) Odluka o cijeni vodnih usluga donosi se kao opći akt s općim učinkom na korisnike vodnih usluga. Ako se tijekom važenja ugovora o isporuci vodnih usluga donese nova ili izmijeni važeća odluka o cijeni vodnih usluga, koja je propisno objavljena, ugovor o isporuci vodnih usluga ostaje na snazi pod novim ili izmijenjenim odredbama odluke o cijeni vodnih usluga.“

Ovakvom definicijom nema zakonske obveze da se, prilikom donošenja nove ili izmjene postojeće odluke o cijeni vodnih usluga traži pojedinačna suglasnost svakog korisnika vodnih usluga (kao što to npr. moraju razni internetski operateri i vlasnici online aplikacija). Uz to opći akt s općim učinkom se može pobijati samo pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

8. Je li za pripajanje potrebna procjena Društva koje se pripaja ili se Društvo pripaja po knjigovodstvenoj vrijednosti?

Društva se pripajaju po knjigovodstvenoj vrijednosti jer nemaju tržišnu vrijednost. Glavninu njihove imovine čine komunalne vodne građevine, a one su *res extra commercio* (stvari izvan pravnog prometa) u smislu članka 9. i 10. Zakona o vodnim uslugama.

9. Oporezuje li se odgođeni prihod porezom na dobit u trenutku pripajanja.

Člankom 102. stavcima 2. i 3. Zakona o vodnim uslugama određeno je:

„(2) Dobit ostvarena stjecanjem imovine čiji je prijenos po odredbama ovoga Zakona obvezatan neoporeziva je.

(3) Na dobit ili gubitak ostvaren u procesu pripajanja na temelju ovoga Zakona ne plaća se porez na dobit.“

Sve navedeno odnosi se na odgođeni prihod, koji je također sastavni dio imovine društva.

Ove odredbe su *lex specialis* u odnosu na Zakon o porezu na dobit i druge porezne propise. Cijela odredba članka 102. Zakona o vodnim uslugama rezultat je dugih i ne tako jednostavnih

ČESTO POSTAVLJENA PITANJA

pregovora s Poreznom upravom RH, Središnjim uredom. Moguće je da će, u primjeni ove odredbe, neke lokalne ustrojbene jedinice Porezne uprave inzistirati na izravnoj primjeni Zakona o porezu na dobit. U takvim slučajevima potrebno je komunicirati s Ministarstvom gospodarstva i održivog razvoja radi usklađenja s Poreznom upravom RH, Središnjim uredom.

10. Je li točno tumačenje da se četverogodišnji ugovor sklapa za ugovorene poslove upravljanja projektom gradnje građevina urbane oborinske odvodnje, odnosno za poslove upravljanja projektom gradnje građevina za navodnjavanje, dok je ostale poslove propisane člankom 14. stavak 2. i člankom 15. stavak 2. Zakona moguće ugovoriti na rok od 1 godine?

Za sve navedene poslove najkraći rok sklapanja ugovora je 4 godine. Ugovor mora sadržavati obvezu JLS/JLPRS da osiguraju sredstva u 2., 3. i 4. godini trajanja ugovora pod sankcijom raskida ugovora zbog neispunjenja obveze.

11. Molimo mišljenje je li predmetnim ugovorima sklopljenim temeljem članka 14. i 15. Zakona dopušteno ugovoriti klauzulu da je javni isporučitelj ovlašten poslove neposrednog održavanja prenijeti na treću osobu, koja tržišno posluje i pod kojim uvjetima ili je javni isporučitelj navedene poslove dužan samostalno obavljati?

Zakonska je pretpostavka da javni isporučitelj kvalificiran za održavanje građevina iz članka 14. i 15. jer po tehničkim karakteristikama i načinu održavanja su istovjetne ili slične komunalnim vodnim građevinama. U mjeri u kojoj javni isporučitelj nema dostatne kapacitete za izvršenje preuzetih poslova ovlašten je iste podugovoriti na tržištu odnosno s trećim osobama.

12. Postoje situacije u kojima bi bilo opravdano i svrsishodno angažirati treću osobu, kao podizvođača:

- Redovni servis uređaja i opreme od strane ovlaštenih servisera u jamčevnom roku,
- Servis uređaja i opreme od strane servisera poslije jamčevnog roka,
- Strojarski i elektro popravak uređaja i opreme,
- Dobava i zamjena neispravne strojarske i elektro opreme,
- Radovi na sanaciji puknuća cjevovoda za navodnjavanje na udaljenim lokacijama. Smijemo li za navedene situacije sklopiti ugovor s trećom osobom?

U mjeri u kojoj javni isporučitelj nema dostatne kapacitete za izvršenje preuzetih poslova nema zapreke da se ove vrste poslova podugovore s trećim osobama.